

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Ғафуров Зоир Саъдуллоевич дар мавзуи «**Хусусиятҳои лингвистии сленгиҳои компютерӣ-интернетӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ**» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 10.02.20 – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, киёсӣ ва муқоисавӣ. – Душанбе, 2022.

Дар шароити кунунӣ ва пешрафти бегонаи илму технология арзёбӣ намудани риштаҳои мухталифи илму парвариш яке аз омилҳои асосии густариши низоми илми кишвар ба шумор меравад. Таҳқиқоти диссертатсионии мазкур низ ба яке аз мавзӯҳои камомӯхташуда ва мубрами илми забоншиносии муосир бахшида шуда, муаллифи он тавонистааст, ки ҳадафҳои гузашташудаи худро дар қолаби илмӣ дар доира асосҳои кифояткунанда анҷом диҳад.

Дар натиҷаи таҳлили автореферати диссертатсия маълум гардид, ки он аз ҷиҳати сохторӣ ва мантиқӣ дуруст таҳия шуда, инчунин, шакли тарҷумашудаи он низ мазмуну мухтавои таҳқиқотро пурра инъикос менамояд.

Қолиби диққат аст, ки диссертант дар заминаи омӯзиши мавод ва сарчашмаҳои таҳқиқ тавонистааст, ки хусусиятҳои лингвистии сленгиҳои компютерӣ-интернетӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва англисиро муайян намуда, мавзуи навро дар илми забоншиносии муосири тоҷик ошно намояд.

Чи тавре ки дар қисмати муқаддамотии афтореферат дарҷ гардидааст, **мубрамаӣ ва зарурати мавзуи таҳқиқоти мазкур** дар он зоҳир мегардад, ки дар баробари рушди технологияҳои компютерӣ, бо афзоиши маъруфияти Интернет дар забон, раванди пайдоиши истилоҳоти нав барои ифодаи мафҳумҳои нав ё таъин кардани маъноҳои нав ва тағйири истилоҳоти қадим дар робита бо падидаҳои нави ҳаёт водор месозад, ки моҳият ва мазмуни истилоҳоти нав, махсусан, вижагиҳои соҳавии компютерӣ, равандҳои пайдоиш ва ташаккули онҳо ба таври муқаммал омӯхта шаванд.

Дар айни замон, бо сабаби инкишоф ва тақомули соҳаҳои илм ва техника, таваҷҷуҳи як қатор муҳаққиқонро омӯзиш ва тавсифи низомҳои гуногуни истилоҳоти компютерӣ, аз қабиле вижагиҳои касбӣ соҳавӣ, махсусан, сленги компютерӣ ҷалб мекунад. Вижагиҳои касбӣ бо таъсири рӯзафзуни технологияҳои иттилоотӣ дар ҳаёти ҳамаҷониба таваҷҷуҳи ҳамагонро ба худ ҷалб месозад. Бештар таваҷҷуҳи хоса ба сленги компютерӣ зоҳир мегардад, зеро дар замони ҳозира аксари одамон наметавонанд, фаъолияти рӯзмарраи худро бе компютер тасаввур намоянд. Компютеркунонӣ дар тамоми соҳаҳои илм, техника, саноат ва ҳаёти ҳаррӯзаи инсонӣ муосир ба чашм мерасад.

Аҳамияти назариявӣ таҳқиқот ба он равона шудааст, ки диссертатсияи мазкур метавонад дар таҳқиқоти минбаъдаи муқоисавӣ истилоҳоти компютерӣ, алалхусус, сленгҳои соҳавӣ дар технологияҳои иттилоотии забонҳои англисӣ ва тоҷикӣ, таҳқиқи минбаъдаи вижагиҳои типологии забонҳои мавриди таҳқиқ ва ҳамчунин, дар рушди самтҳои ҷудогонаи таҳқиқ оид ба хусусиятҳои сленги компютерӣ дар системаи ҳар як забон мусоидат кунад. Натиҷаҳои таҳқиқот барои ҳалли як қатор масъалаҳои забоншиносӣ, забоншиносии муқоисавӣ, истилоҳшиносӣ, забоншиносии компютерӣ, махсусан, истилоҳоти компютерӣ ва технологияҳои иттилоотӣ барои таҳқиқоти минбаъдаи сленгҳои гуногуни соҳавӣ ҳамчун заминаи илмию назариявӣ мавриди истифода қарор хоҳанд гирифт. Маълумоти назариявӣ, фарзия ва хулосаҳои илмӣ оид ба роҳи усулҳои таҳлили сохторӣ ва маъноии сленгҳои компютерӣ вобаста ба таснифоти вижагиҳои соҳавӣ метавонанд ҳамчун манбаи илмӣ барои пажӯҳишҳои минбаъда кумак расонанд.

Аҳамияти амалии таҳқиқот дар он аст, ки натиҷаҳои бадастомада метавонанд дар таҷриба барои омӯзиши истилоҳот ва сленгҳои нави компютериё, ки дар зиндагии ҳамаҷузай мо дучор мешаванд, инчунин, дар ҳалли мушкилоти тарҷумаи ҷунин сленгҳо ва аз рамз ба таври шарҳи маънӣ озод намудани сленгҳо, ки дар шакли ихтисорот истифода мегарданд, мусоидат намоянд. Маводи назариявӣ ва амалии диссертатсияи мазкур дар раванди таълими ихтисосҳои филологӣ дар мактабҳои олии ҳангоми гузаронидани лексияҳо, семинарҳо ва курсҳои махсус ҳамчун дастури таълимӣ метавонад мавриди истифода қарор гирад. Сленгҳои компютериё, ки бо роҳи воситаҳои гуногун дар шакли рақам, рамз, ихтисора ва муаммо ба ҷашм мерасанд, метавонанд ба воситаи маводи бадастомада шарҳу тавзеҳи худро ёбанд. Тамоми маводи амалии таҳқиқот ба мо имкон фароҳам месозанд, ки ҳама гуна сленгҳои компютериё дар шабакаҳои интернетӣ, чатҳо, блогҳо ва ҳаёти минбаъда ба осонӣ дарк намоем. Баъд аз таҳлили маводи ҷамъовардашуда маълум гардид, ки сленги компютерӣ на фақат ба барномасозон ва корбарони компютер, балки ба тамоми одамони касбу кори гуногун ҳамчун маводи ёрирасон ҳангоми тарҷумаи ин ё он истилоҳи компютериё забони англисӣ ба забони тоҷикӣ хидмат мерасонад.

Навгони таҳқиқоти диссертатсионӣ дар он зоҳир мегардад, ки бори нахуст таҳлили муқоисавӣ истилоҳоти компютерӣ, махсусан, сленги компютерӣ дар асоси маводи забонҳои гуногунсохтор анҷом дода шудааст. Дар диссертатсияи мазкур аввалин бор вижагиҳои соҳавӣ ва сленгҳои компютерӣ дар забонҳои англисӣ ва тоҷикӣ мавриди баррасӣ қарор дода шудааст. Дар забоншиносии муқоисавӣ тоҷик бори аввал таснифоти соҳавӣ сленги компютерӣ ба таври мушаххас иҷро ва пешниҳод гардида, инчунин,

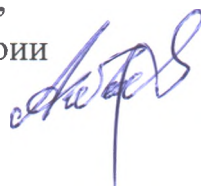
тамоми сленгҳои компютерӣ дар забони тоҷикӣ бори нахуст аз лиҳози маъноӣ, луғавӣ ва сохторӣ мавриди таҳқиқ қарор гирифтаанд.

Таҳқиқоти диссертатсионӣ аз муқаддима, се боб, ҳашт зербоб, хулоса, рӯйхати адабиёт ва замима таркиб ёфтааст, ки дар автореферат мазмуну муҳатвои онҳо аз ҷиҳати илмӣ инъикоси худро ёфтаанд.

Яке аз дастоварди дигари муаллиф дар он аст, ки натиҷаҳои бадастомади таҳқиқро ҷамъбаст намуда, дар ин замина якҷанд тавсияҳои аз нигоҳи илмӣ асоснокро ҷиҳати рушду густариши ин самти нави забоншиносии тоҷик манзур намудааст.

Дар маҷмӯъ, автореферати диссертатсияи Ғафуров Зоир Саъдуллоевич дар мавзӯи «Хусусиятҳои лингвистии сленгҳои компютерӣ-интернетӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ» ба меъёр ва талаботи муқаррарнамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба таълифи автореферат ҷавобгӯ буда, муаллифи он барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 10.02.20 – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, киёсӣ ва муқоисавӣ арзанда аст.

Муқарриз,
номзоди илмҳои филологӣ, дотсент,
мудири кафедраи мутолиоти аврупоии
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

Наҷмиддинов Акбаршох
Файзуллоевич

Имзои н.и.ф., дотсент А.Ф. Наҷмиддиновро
тасдиқ менамоям:

Сардори раёсати кадрҳо ва қорҳои махсуси
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

Тавқиев Эмомалӣ Шодихонович

«30» 08 соли 2022

Нижонӣ: 734025, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 17.
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон.
Тел.: (+992)918 506382
E-mail: akbar.n@mail.ru